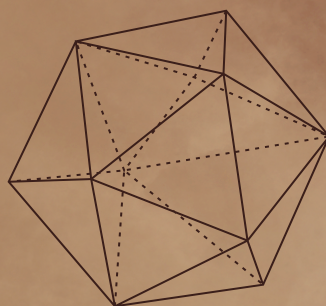

De Staat en de Sterren

Een ode aan de sterrenkijkers

Een voorstelling van dr. Sharon Stellaard

Een theatervoorstelling?

In de twee jaar na mijn promotieonderzoek gaf ik lezingen en voerde ik talloze gesprekken over de structurele patronen in het onderwijs- en jeugdhulpbeleid. Wat me opviel: niet alleen het beleid zelf vertoont herhalende lijnen, maar ook de reacties daarop. Vermijding, uitstel, afleiding – en vooral een reeks redenen waarom het niet anders zou kunnen. Redeneringen die logisch lijken, moreel klinken, en daarom zelden worden bevraagd.

Ik besloot die reacties niet als gegeven te accepteren, maar ze serieus te onderzoeken. Ik testte hun uitgangspunten, volgde ze tot hun uiterste consequenties, en liet zien waar ze wringen. Als deze redeneringen kloppen, zouden we uitkomen in een absurde werkelijkheid. En precies dat maakt zichtbaar hoe vaak we het meest voor de hand liggende zorgvuldig ontwijken.

Ik wilde niet blijven steken in analyse, maar het zichtbaar maken. Voor iedereen die wil begrijpen hoe deze bestuurlijke reflexen werken. Voor wie zich daar geen voorstelling van kan maken, heb ik er een gemaakt.

De Staat en de Sterren – Een ode aan de Sterrenkijkers

In deze voorstelling komt de kern van *Boemerangbeleid* tot leven – inclusief de patronen in denken en reageren die het in stand houden. De voorstelling duurt circa twee en half uur, onderverdeeld in twee delen van zestig minuten, met daartussen een pauze. Ze wordt bij voorkeur gespeeld in een besloten, theaterachtige setting die uitnodigt tot reflectie en nabijheid. Indien gewenst kan ik suggesties aanreiken voor geschikte locaties.

De voorstelling is de afgelopen maanden op uiteenlopende manieren beleefd – soms als fragment binnen bestuurlijke sessies, soms als integraal geheel. Onder andere bij colleges van B&W, bij groepen wethouders, en zelfs bij het Kabinet van de Koning. Steeds leidde dat tot reflectie, herkenning en een verscherpt gevoel van urgentie. Niet omdat de voorstelling gaat over ‘de jeugdzorg’ of ‘het vraagstuk’, maar omdat zij het denken daarover onder het vergrootglas legt – via ironie, wetenschap en de scherpste geesten die ons continent heeft voortgebracht: sterrenkijkers voor richting, lenzenlijpers voor helder zicht.

Met vriendelijke groet,
Sharon Stellaard

Over de voorstelling

Er is weinig ongemakkelijker dan sturen in de mist: je weet nauwelijks waar je heengaat – laat staan waar je vandaan komt. Toch lijkt die mist in het openbaar bestuur soms eerder gekoesterd dan bestreden.

We vangen aan in het oude Athene, aan boord van Plato's schip van Staat. Het is een ode aan de sterrenkijkers – zij die, ondanks hoon of onbegrip, bleven zoeken naar helderheid. Langs sterrenkijkers en lenzenslijpers als Galileo en Spinoza – denkers die helderheid, rede en noodzakelijkheid verkozen boven gemak en opinie – bewegen we van oudheid via renaissance en verlichting naar het mistige heden.

Een nieuwe lens kan scherp zicht geven. Maar zijn we bereid te kijken? Deze ontdekkingsreis onthult wat de sturende krachten liever verhuilen: in het scheepslog van vijftig jaar beleid in onderwijs en sociaal domein tekenen zich patronen af. Steevast komt het schip uit in een richting die haaks staat op de voorgespiegelde bestemming.

De voorstelling maakt deze koersverschuivingen zichtbaar – niet als losse fragmenten, maar als wetmatigheden, gedreven door bestuurlijke krachten die zelden expliciet worden benoemd. Met een combinatie van humor, inhoud en experiment neem ik zowel het patroon als de logica erachter onder de loep. Waar zit de noodzakelijkheid, waar de schijnbeweging?

De bestuurlijke reacties op dit type analyse – dat het te abstract is, te weinig oplossingsgericht – zijn op zichzelf een patroon geworden. In plaats van mij daartegen te verzetten, speel ik het uit. De voorstelling zet die reflexen op scherp, neemt het verlangen naar duidelijkheid serieus, en voert het door tot aan de rand van het absurde – om te laten zien wat het verhuilt. Zoals een lenzenslijper breng ik het onderliggende naar voren: het stille mechaniek achter het bestuurlijke handelen.

De voordracht prikkelt geest en zintuigen – met inzichten die iets blootleggen wat liever bedekt blijft. Is het misschien pas écht ongemakkelijk, juist als de mist optrekt?

Over Sharon

Sharon Stellaard (1982) promoveerde in 2023 aan de Vrije Universiteit Amsterdam op een onderzoek naar de bestuurlijke effecten van hervormingsbeleid op het terrein van passend onderwijs en jeugdzorg. Het onderzoek kreeg brede aandacht: landelijke media berichtten erover, het werd uitgediept in podcasts en documentaires, en vond zijn weg naar politieke debatten. In 2025 werd het academisch erkend met de dissertatieprijs van de Faculteit der Sociale Wetenschappen.

Zoals sterrenkijkers zich niet beperkten tot het volgen van de bewegingen aan de nachtelijke hemel, maar zochten naar de orde erachter – in verhoudingen, krachten en verborgen wetten – zo richt haar werk zich op het waarom achter patronen in beleidsvelden: wat houdt ze in stand, wat doet ze kantelen, en welke krachten daarin werkzaam zijn. Niet omwille van grip, maar van begrip.

Vanuit het verlangen naar wat waar is, in plaats van wat gangbaar is, ontstond het idee voor *De Staat en de Sterren: Een ode aan de sterrenkijkers*. In dit werk worden abstracte patronen uit haar promotieonderzoek – én de reflexmatige reacties daarop – concreet gemaakt. Het vloeit voort uit haar betrekking als Scientist in Residence bij de gemeente Amsterdam, aan de Zwanenburgwal, waar Spinoza – standvastig en zwijgend – haar dagelijks herinnert aan wat ook voor haar telt: logica, rede en noodzakelijkheid.

Over praktische zaken

Zaalhuur:

De zaalhuur valt onder de verantwoordelijkheid van de opdrachtgever. Indien gewenst kan ik suggesties aanreiken voor geschikte locaties.

Licht en geluid:

Ik kan desgewenst een technische specificatie en faciliteitenlijst voor het theater opstellen. Hiervoor ontvang ik graag het verwachte aantal bezoekers.

Communicatie en beeldmateriaal:

Ten behoeve van uw communicatie kan ik u voorzien van beeldmateriaal, teksten en elementen passend bij de huisstijl van *De Staat en de Sterren*.

Aanvullende informatie:

Meer informatie over mijn publicaties en persoptredens is te vinden op mijn website: www.sharonstellaard.com. Deze informatie kan ik voorafgaand aan de voorstelling of achteraf als naslagwerk met uw genodigden delen.

